

11.9.2008

Avauspuhe Metla-Tapio -retkeilyllä

Hyvät osallistujat – tervetuloa retkeilylle teemalla Mottitalkoot – lisää hyvinvointia metsistä. Tämän retken järjestävät Metsäntutkimuslaitos ja Tapio yhdessä.

Tavoitteenamme oli kerätä jälleen yhteen päättäjiä ja yhteiskunnan vaikuttajia sekä metsäalan tutkijoita ja kehittäjiä keskustelemaan metsäalan ajankohtaisista kysymyksistä. Kiitos, että olette saapuneet paikalle ja annatte oman arvokkaan panoksenne tämän päivän onnistumiselle.

Metsäalalla kaikkien toimijoiden – ja erikoisen vahvasti tutkijoiden ja kehittäjien - tulee voida jatkuvasti uusiutua ja vastata yhteiskunnassa esille nouseviin uusiin haasteisiin ja kuluttajien tarpeisiin. Yhtä lailla on tärkeää, että tutkimus- ja kehittämissä työssä meneillään olevat keskeiset asiat tulevat päättäjien ja vaikuttajien tietoon, keskusteluun ja hyötykäyttöön. Tavoitteena on siis keskustelu ja näkemysten jakaminen metsäalan keskeisistä kysymyksistä eri näkökulmia edustavien alustajien toimesta. Retkeilyllä tietenkin mennään aina metsään asti.

Tämän vuoden retkeilyn teemana on lisää hyvinvointia metsistä. Lähtökohta on ihmisten hyvinvointi liittyen metsien kestäväan käyttöön ja hoitoon.

Suomessa metsäala on merkittävä hyvinvoinnin lähde – kuusi prosenttia kansantuotteesta tulee metsäsektorilta ja kolmesta neljään prosenttia työllisistä saa siitä toimentulonsa. Joka kuudes suomalainen on metsänomistaja. Valtaosa metsistämme eli noin 70 prosenttia on yksityisomistuksessa.

Suomessa, Euroopassa ja myös globaalisti eletään nyt haasteellisia murroksen aikoja, useimpien mittareiden mukaan teollinen kasvu pysähtyy. Suomen metsäteollisuudelle haasteet ovat kovat. Jäähtyvä talouskasvu kiristää metsäteollisuuden markkinatilannetta. Venäjän puutullit tuovat omat haasteensa erityisesti kotimaan hakuiden ja metsänhoitotöiden lisäämiseen. Kotimaisen puun kysyntä on kasvanut, mutta metsäteollisuudella on hyvin vaikea tilanne globaalin kilpailun puristuksessa. Uhkana häämöttää jopa mahdollinen tehtaiden sulkeminen Suomessa.

Valtiovalta tuli hätiin merkittävällä verohuojennuksella, josta on käyty kiivasta keskustelua aivan viime päiviin saakka. Metsänomistajille valtiovallan signaali oli kuitenkin mieleen. Puukauppa on lähtenyt liikkeelle voimalla kuten liitteen kaaviosta ilmenee.

Ajankohtainen tieto puumarkkinoiden tilanteesta ja kehitymisestä on tärkeää paitsi puukaupan osapuolille, myös päätöksentekijöille ja tutkijoille. Tapio on yhdessä metsäkeskusten kanssa luomassa uuden tietopalvelun, jossa kerrotaan kuukausittain tuoreet tiedot metsänkäyttöilmoitusten määrästä valtakunnallisesti ja alueellisesti. Metsänkäyttöilmoitusten määrä ei suoraan indikoi puukaupan määrää, sillä hakkuuiden toteuttamiseen on aikaa kaksi vuotta hakkuuilmoituksen jättämisestä. Metsänkäyttöilmoitus ei myöskään kerro hakattavien mottien määrää, vaan hakkuisiin varatun metsän pinta-alan. Mutta se antaa kuitenkin viitteen siitä, millä tavoin puumarkkinat ovat kehitymässä.

Suomalainen metsäteollisuus ja metsätalous ovat olleet menestystarina. Tämän menestyksen jatkuminen edellyttää investointeja uusiin tuotteisiin ja prosesseihin. Kuluttajien ja markkinoiden odotukset täytyy tuntea nykyistä paremmin ja se edellyttää myös taloudellisia panostuksia niiden selvittämiseen. Investointeja tarvitaan

11.9.2008

myös metsätalouteen, sillä tällä sektorilla tarvitaan runsaasti innovaatioita palveluihin, prosesseihin ja uusiin tuotteisiin.

Suomen metsistä on hyvä mahdollisuus saada lisää puuta kysyntää täyttämään. Metlan inventointitiedot kertovat, että puuta kasvaa enemmän kuin koskaan. Haasteena on saada puu metsästä tehtaille. Alemman asteen tieverkon kunto on monin paikoin huono. Merkittävä osa metsäteistä on myös tullut siihen ikään, että ne olisi peruskorjattava. Metsäkeskuksilla on tässä merkittävää osaamista, jonka ansiosta metsätiet syntyvät merkittävästi halvemmalla kuin esimerkiksi tiehallinnon vastaavat tiet.

Ilmastonmuutos ja bioenergian suosion kasvu asettavat omat vaatimuksensa metsäsektorille. Uusia tuotteita ja korjuumenetelmiä tarvitaan, jotta puubiomassa saadaan nykyistä tarkemmin talteen. Samalla on pidettävä huoli siitä, että metsien ravinteet pysyvät oikealla tasolla. Tuhkan käyttö metsälannoituksessa on mielenkiintoinen mahdollisuus palauttaa metsän ravinteitä käytön jälkeen takaisin kiertoon.

Vaikka ilmastonmuutos tuo metsiin lisää kasvua, aiheuttaa se myös uhkia. Lämpenevän ilmaston myötä uudet kasvitaudit ja tuholaiset saattavat rantautua Suomeen. Tähän on syytä varautua jo ennakolta.

Kuluttajien ja metsänomistajien arvot ja asenteet muuttuvat, samoin koko metsänomistajakunta. Palveluiden ja tuotteiden täytyy muuttua näiden odotusten ja tarpeiden myötä. Yhä harvemmalla metsänomistajalla on enää suoraa yhteyttä omistamiinsa metsiin ja samalla taloudelliset mahdollisuudet hyödyntää palveluita metsien hoidossa ovat kasvaneet. Erilaiset työpalvelut, koneellistaminen ja tiedonhankinta uusia kanavia pitkin saattavat tarjota metsänomistajille uusia muotoja hoitaa ja hyödyntää metsiään. Maisema ja metsien virkistysarvot ovat jatkossa metsänomistajalle rahanarvoista omaisuutta. Niiden turvaamiseen on luotu uusia toimintamalleja, joissa metsänomistaja voi saada korvauksen myös hakkuiden siirtämisestä tai niistä luopumisesta.

Metsäkeskukset ja Tapio ovat uudistamassa metsäomistajien neuvonta- ja metsäsuunnittelupalveluja vastaamaan nykyistä paremmin metsänomistajien arvoja ja kulutuskäyttäytymistä. Palvelukokonaisuus monipuolistuu ja vaikuttavuus kasvaa.

Metsäsektorin suurimpia haasteita on kyetä tuottamaan jatkossa metsistä samaan aikaan yhä enemmän puuta ja toisaalta turvata virkistys- maisema- ja monimuotoisuusarvoja. Tähänkin tarvitaan uusia innovaatioita.

Ennen kaikkea metsätalouden kannattavuuden täytyy olla kunnossa. Mikäli tämä toiminta ei ole kannattavaa, ei metsien tilaan ja hyödyntämiseen kiinnitetä huomiota. Yksi tärkeä tekijä metsätalouden kannattavuudessa ovat oikea-aikaiset metsänhoitotyöt. Taimikonhoidossa ja ensiharvennuksissa on kertynyt rästejä, jotka täytyy poistaa. Hoidettu metsä kasvaa huomattavasti hoitamaton paremmin. Metsänomistajien kiinnostuksen herättäminen metsänhoitoon on merkittävä haaste metsäorganisaatioiden neuvonnalle ja koulutukselle.

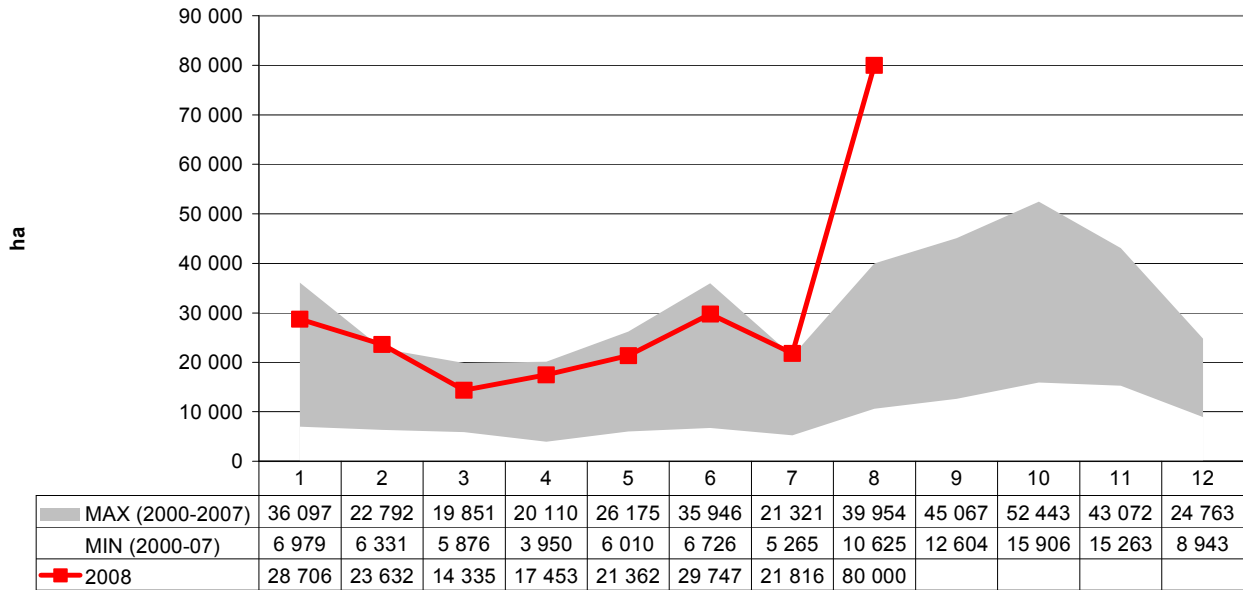
Metsäalan organisaatioiden on osattava tuottaa sellaisia tuotteita ja palveluita, joita metsänomistajat ja muut toimijat haluavat ja jotka lisäävät metsätalouden kannattavuutta ja yhteiskunnan hyvinvointia.

11.9.2008

LIITE

Yksityismetsien metsänkäyttöilmoitusmäärät (ha) kuukausittain kasvatushakuissa (2000-2008)

Lähde. Tapio ja Metsäkeskukset